

Українські підприємці в Чеській республіці: благо чи проблеми

Ще на початку лютого 2022 року, чеські ділові портали констатували, що українці володіють тисячами компаній в Чехії. Так, на підставі аналізу консалтингової компанії Dun & Bradstreet, український бізнес входять до трійки найпоширеніших іноземних власників чеських компаній, поряд зі словацькими та російськими. Ще тоді, фактично - до приїзду біженців до Чеської республіки, українські та російські підприємці володіли в цій країні, загалом - 24 518 компаніями. При цьому, українці були активнішими, контролюючи 12 581 компанію зі статутним капіталом 2,4 мільярда чеських крон а, наприклад, росіяни - 11 937 компаній, правда, з більшим статутним капіталом в розмірі 8,1 мільярда чеських крон.

Однак, вже в 2024 році, за повідомлення серверу Banky.cz, в Чехії було засновано 2 206 юридичних компаній (біля 7% всіх, новостворених компаній!), які повністю належать громадянам України, що на 50 відсотків більше, ніж у 2021 році. Загалом, іноземці володіють п'ятою частиною новостворених компаній, тоді як чехи мають 80-відсоткову частку. При цьому, серед іноземних власників нових компаній найчастіше були українці, за ними йшли словаки з 1 528 компаніями а от компаній, що належать російським громадянам, вже тривалий час скорочується.

Решту місць в уявному рейтингу іноземних інвесторів - займають німці, поляки, італійці, австрійці та британці. При цьому, іноземні власники контролюють приблизно два з кожних ста підприємств у Чеській Республіці а українці та словаки купують переважно менший бізнес, тоді як великі або навіть стратегічні інвестиції є радше прерогативою західних країн, особливо Німеччини.

Але, кількість зареєстрованих громадянами України компаній чи їх ріст - не дають повну картину, без інформації про розміри інвестицій, регіон чи територію діяльності а також види підприємництва, що є важливим показником не тільки для статистики але й для розуміння ділової активності, насамперед, біженців з України.

Так, згідно з даними вже згадуваної вище Dun & Bradstreet, підприємці з України найчастіше контролюють компанії з річним обсягом продажів, що не перевищує один мільйон крон. При цьому, $\frac{3}{4}$ українських компаній (або 75%) мають юридичну адресу та діють в Празі, 6% працюють у Південноморавському та 4% у Середньочеському краях. Тобто, мова йде про, здебільшого дрібний та малий бізнес у таких сферах, як оптова та роздрібна торгівля (23%) та діяльність у сфері нерухомості (21%). У випадку компаній з українським капіталом наступними за популярністю сегментами бізнесу та третьою за поширеністю сферою, традиційно - є будівництво (16%), випереджаючи послуги (14%) та виробництво (7%).

Ще більш активно діють українці, реєструючи статус «приватного підприємця» (терміни: OSVČ, živnostník, IČAŘ), що є аналогом українського ФОПу. Так, за даними чеського видання ŠT24, станом на початок 2026 року, понад 46 тисяч громадян України отримали ліцензію на підприємницьку діяльність у різних сферах та стали найбільшою групою серед ФОПів-іноземців. При цьому, зростання кількості українців-підприємців лише у 2025 році збільшилось більше ніж на 15 тисяч. Більшість

українців у Чехії започатковують власну справу у сфері послуг. Серед прикладів – салони краси та перукарські майстерні, деякі з них працюють уже кілька років.

І це вже не кажучи про більш значні проекти, які вже реалізовані українцями в Чеській республіці. Наприклад, з середини 2023 року на чеському ринку, вслід за польським - запрацювала Нова пошта (Nova Post). Сьогодні компанія вже організувала й власну кур'єрську доставку та працює майже у двох десятках міст Чехії. Нещодавно, в Празі, заснована українцями мережа Best Market відкрила перший супермаркет у Чехії. Крім того, українці масово працевлаштовуються в цій країні.

Таким чином, з 1 131 197 іноземців, станом на 31 грудня 2025 року за даними Управління Служби іноземної поліції, більше половини іноземців - 612 953 особи (54%) є громадянами України, з яких приблизно 396 000 українців - є економічно активними. Натомість, станом на 31 березня 2026 року в Чехії налічувалося 403 143 особи з тимчасовим захистом, з яких 214 056 осіб - працюють.

Однак, сьогодні Міністерство праці та соціальних справ, на відміну від попереднього кабінету міністрів, який оприлюднював дані про те, що біженці приносять до чеського державного бюджету більше грошей, ніж витрачають з нього – відмовилось вести статистику, яка б розраховувала виплати українським біженцям та витрати на їхнє перебування в Чеській Республіці. Останні дані були опубліковані 9 листопада, тобто за третій квартал 2025 року. Тоді, надходження до державного бюджету від українських біженців склали 8,2 мільярда чеських крон а витрати, пов'язані з їхньою підтримкою - 3,9 мільярда чеських крон.

Натомість, статистика злочинності українців, за рішенням чеської влади, на відміну від даних щодо внеску біженців, які приносять до чеського державного бюджету більше грошей, ніж витрачають з нього - публікуватиметься й надалі, незважаючи на те, що за словами президента поліції, їхня частка у злочинній діяльності відповідає їхньому представництву в Чеській Республіці.

З приводу рішення - оприлюднювати статистику правопорушень та злочинів, здійснених громадянами України є чимало коментарів по соціальних мережах, тому - зупинитись на доцільності такого кроку з боку чеської влади як й коментувати її рішення - зайве.

Однак, варто звернути увагу, що починаючи з середини 2022 року, чи не основними видами підприємництва, які масово організовують українці в Чехії, є пропозиції посередництва: з працевлаштування, пасажирських перевезень, пересилки коштів та різного роду послуги: від стоматологічних й перекладацьких й аж до фінансових радників та різного роду експертів. Тобто, за кілька років на чеському ринку, з'явилися пропозиції «для українців - українською», які однак - не тільки пропонуються, здебільшого саме для біженців з України але й робляться... по-українськи.

Отже, є очевидним, що підприємницька активність в Чехії є корисною, як для підприємливих українців так й для країни перебування, яка збирає податки за таку. Однак, «бізнес по-українськи» - несе неабиякі ризики для громадян України та може бути шкідливими й мати негативні наслідки, як для українців так й для чеського суспільства, про що варто розповісти окремо.